

Synpunkter från miljöavdelningen LK

Ang slutbetänkandet ”Dentala material och hälsa, SOU 2003:53.

LK Miljö har av Landstingsdirektören anmodats ge synpunkter på rubricerade utredning samt att lämna dessa till BKV som givits huvudansvaret för ett tjänstemannayttrande. LK Miljö har ombetts att särskilt uttala sig om förslaget på landstingsgemensamma krav för bättre kontroll av dentalmaterial.

Utredningen föreslår bl a bättre information till vårdpersonal om hälsoproblem relaterade till dentala material samt klinisk forskning för att kunna diagnosticera biverkningar av dentala material. Detta förslag är nog lovvärt men speciellt då det gäller nämnda forskning borde man nog undersöka möjligheten att starta ett projekt inom EU istället för att driva något exklusivt svenskt. Slutsatsen ur den miljömedicinska riskanalysen om att ”den säkerhetsmarginal man tidigare trodde sig ha till kvicksilverexponering från amalgam suddats ut” är oroande och stryker under vikten av att avveckla användandet där så är möjligt.

Kvicksilver (-ånga och -föreningar) har känd toxicitet och allvarliga effekter i miljön. Därtill är kvicksilver ett grundämne, dvs det kan inte förstöras under normala betingelser. Det enda sätt på vilket kvicksilver kan oskadliggöras i naturen är genom att isoleras t ex genom lång tids nedbäddning i svårörligt sediment så att det blir oåtkomligt för ekosystemet.

Flera beslut med målet att avveckla användningen av kvicksilver har tagits av Riksdagen t ex. att nyproducerade varor så långt det är möjligt ska vara fria från kvicksilver till år 2003 och att kvicksilveravfall ska slutförvaras i djupt bergförvar senast 2015. En av de stora kvicksilverkällorna i Sverige är dentala amalgam. Med bakgrund av detta är det angeläget att SLL driver en avveckling av kvicksilveramalgam så snabbt som möjligt.

Förslaget till samråd mellan Landstingen om kvalitetskrav vid upphandling kan vara en väg att dels öka takten i utfasningen av kvicksilveramalgam, dels förbättra informationen om alla dentala material. Ett samfällt agerande har större genomslag hos importörer och tillverkare och skulle också leda till deras kunskaper om dentala material och dess risker ökar. Vid upphandling bör medicintekniker eller likvärdig deltaga för att skriva och utvärdera kravspecifikation. Vid upphandling av **tjänst** bör ställas krav på miljöutbildning av samtlig personal, att leverantören följer det upphandlande landstingets miljöprogram, att miljökrav- och krav på information om innehåll i tandvårdsmaterial är tillgodosedda.

Vid upphandling av **material** bör ställas såväl medicinska, toxikologiska och miljökrav på materialet och vid informationsbrist skall försiktighetsprincipen gälla.